Protokoll vid sammanträde med KSO- styrelsen

Datum: fredagen den 25 september 2026. Tid 09.00 - 11.50

Närvarande

Beslutande

Nyköping: Ahmad Eid (M), del av.
Oskarshamn: Andreas Erlandsson (S) och Sven Gunnar Persson (KD) .
Varberg: David Sandrén (M) och Kent Norberg (S).
Östhammar: Lennart Owenius (M).

Tjänstepersoner

Kersti Ingemarsson och Eva Andersson, Östhammars kommun.

KSO- samordnare: Ted Lindquist.

Övriga närvarande: Vid sammanträdet genomförs ett externt föredrag med den nationella kärnkrafts-samordnaren Carl Berglöf. Dessutom medverkar Jan Bengtsson och Jeanette Larsson, Varbergs kommun, Pontus Ericsson, Östhammars kommun och Per Skyllberg, Nyköpings kommun för att lämna lägesrapporter om kommunernas förstudier om etablering av ny kärnkraft.

Dagordning

1. Mötesprotokoll KSO- styrelsen 2026-05-22.

Beslut

Protokollet anses mottaget.

---

2. Rapporter från medlemskommunerna och de lokala säkerhetsnämnderna.

Oskarshamns kommun och lokala säkerhetsnämnden vid Oskarshamnsverket.

Lokala säkerhetsnämnden sammanträder först nästa vecka. I övrigt inget nytt. O 3 är i operativ drift igen efter revisionen.

Efter valet pågår förhandlingar mellan de politiska partierna och inget är klart ännu.

Östhammars kommun och lokala säkerhetsnämnden vid Forsmarksverket:

Lokala säkerhetsnämnden hade ett öppet möte i Öregrund den 25/6. 19 personer deltog mot normalt 1–2 personer. Det var ett bra allmänt möte och information lämnades bland annat om pågående säkerhetshöjande åtgärder vid Forsmarksverket oh om utbyggnaden av SFR samt kärnbränsleförvaret. Strålsäkerhetsmyndigheten informerade också om myndighetens verksamhet.

I Östhammars kommun pågår också politiska förhandlingar och det framkommer att troligen blir det samma politiska majoritet nästa mandatperiod.

Varbergs kommun och lokala säkerhetsnämnden vid Ringhalsverket.

Vid Ringhalsverket har det varit förlängda revisioner p g. a. problem med gummipackningar. För närvarande letar man efter rester i kylvattensystemet. Planerad återstart är i slutet oktober och i november.

Politiska förhandlingar pågår.

Nyköpings kommun.

Av informationen framgår att det händer mycket just nu och att kärnkraftsfrågan har Kommunen har därför fler möten med Studsviks ledning och styrelse samt regeringsbesök. Studsvik har lämnat in en ansökan om etablering av ny kärnkraft till regeringen. Kommunen är därför inne i en helt annan fas där det krävs mer av organisationen när det gäller både resurser och kapacitet. Den 25/9 har ska kommun-styrelsen behandla ett yttrande om avgränsningssamråd. Kommunen har en bra dialog med alla berörda parter. Samtidigt har Nyköpings kommun ännu inte tagit slutlig ställning i kärnkraftsfrågan. Vissa av partierna tycker att det är en känslig fråga. Nuvarande politiska majoritet är mer positiv.

I övrigt pågår politiska förhandlingar och inget är klart ännu.

En fråga framkommer när det gäller hur kommunen arbetar gentemot medborgarna? Av svaret framgår att kommunen kommer att bjuda in till medborgardialog.

Beslut

Kommunrapporterna anses mottagna.

---

3. Utkast till KSO- yttrande över Kärnkraftsprövningsutredningens slutbetänkande.

Deluppdrag 4 Beredskap enligt kommittédirektivet (dir. 2023:155) till Kärnkraftsprövningsutredningen, sakfrågor:
- Sakfråga A – Reglering av beredskaps- och planeringszoner.
- Sakfråga B – Överföring av värden för processparametrar.
- Sakfråga C – Beredskapsavgift.
- Sakfråga D – Andra åtgärder.
- Sakfråga E – Konsekvensutredning.

KSO har fått slutbetänkandet för yttrande. Remisstiden är t.o.m. 2026-11-20. Vid dagens sammanträde föreligger KSO- samordnarens utkast till yttrande.

KSO:s kärnbudskap är att kärnenergiberedskapen är en nationell säkerhetsuppgift. Staten måste därför säkerställa att kommunerna får de rättsliga, organisatoriska och ekonomiska förutsättningar som krävs. Grundprincipen är att ansvar, befogenheter, resurser och finansiering ska följas åt.

KSO tillstyrker huvudinriktningen i slutbetänkandet, men anser att reglerna behöver kompletteras för att säkerställa kommunernas förutsättningar inom kärnenergiberedskapen.

KSO:s huvudpunkter i yttrandet är:
- Kommunernas roll och ansvar måste tydliggöras. Kommunerna ska involveras tidigt och inte enbart bli mottagare av statliga beslut.
- Formellt kommunalt samråd bör införas när beredskaps- och planeringszoner utformas.
- Beredskapen för ny kärnkraft måste byggas upp tidigt, långt före driftsättning, med resurser för planering, kompetens och övning.
- Staten ska säkerställa full och långsiktig finansiering av kommunernas kostnader för kärnenergi-beredskapen. Kommunala skattemedel ska inte finansiera uppgifter som följer av nationella beslut.
- Kommunal räddningstjänst och krisledning behöver snabb och relevant läges- och realtidsinformation vid en kärnteknisk händelse.
- De lokala säkerhetsnämndernas roll bör stärkas och tydliggöras, inklusive deras ekonomiska förutsättningar.
- Staten bör inrätta ett nationellt kompetens- och övningsprogram för berörda kommuner, särskilt inför etablering av ny kärnkraft.

Beslut

Utkastet till yttrande godkänns och antas.

_____

4. Kommunala lägesrapporter m a a regeringsuppdrag till Naturvårdsverket för att underlätta kommuners planering och arbetssätt med tillståndsprocesser för effektiv etablering av ny kärnkraft och medel till förstudier. Kl. 10.30 – 11.10 (10 min./kommun).

Lägesrapporter från KSO:s medlemskommuner framgår nedan.

Varbergs kommun, projektledare Jeanette Larsson och Jan Bengtsson.

Av Jan Bengtsson redovisning framgår bland annat att alla sex delmoment i ansökan framskrider.

Delmoment	Status
Ekonomiska konsekvenser	Pågår
Bostad- och infrastrukturlösningar under byggtiden	Pågår
Strategi för medborgardialog kopplad till kärnkraftsplaneringen	Pågår
Föreläsningsserie för kommuninvånare	Planering
Kompetenshöjning för politiker och tjänstepersoner	Pågår
Studiebesök	Pågår

Vidare framkommer att Varbergs kommun har anställt Jeannette Larsson för att leda arbetet med förstudien och hon kommer att nu att kunna lägga mer timmar på frågorna. Samtidigt krävs mer samarbete intern inom kommun-förvaltningen och med de kommunala bolagen för att gå i takt i processen. Ett fysiskt besök till Studsvik och möte med platsansvarig planeras. Dessutom planeras en work-shop med nyckelpersoner i organisationen i slutet av oktober. Arbetet pågår, men inga resultat finns att redovisa ännu. Konsultfirman Sweco är anlitade. Jeanette Larsson framhåller att detta rör en stor industrietablering och därför har kommunen inhämtat erfarenheter från norra Sverige. Studiebesök har genomförts i Bodens kommun och Luleå kommun. Lyckade besök.

När det gäller frågan om medborgardoalog så har man upphandlat konsulten Martin Salde. Detta är komplicerade frågor. En föreläsningsserie, planeras där konsultfirman AFRY är anlitade. Framkommer också att Östhammars kommun har besökt Varberg för erfarenhetsutbyte kring förstudierna. Varbergs kommun kommer att delta i KSO:s studie- och arbetsresa till kärnkraftsbygget Hinkley Point C i England. När det gäller kompetenshöjande insatser för förtroendevalda och tjänstepersoner så kommer de att inledas i oktober och pågå till januari 2027. Insatserna omfattar de 61 fullmäktigeledamöter och 30 tjänstepersoner.

Nyköpings kommun, projektledare Per Skyllberg.

Processen är något försenad. Det har funnits behov av att inventera kommunens processer och säkerställa dessa. Samtidigt pågår arbetet med Studsviks ansökan om ny kärnkraft. Studsvik AB har köpt upp företaget Kärnfull Next. Dialogen med Studsvik/Kärnfull Next har pågått regelbundet. Kommunen har även kontakt med Länsstyrelsen Sörmland.

I sammanhanget informera Pontus Ericsson om att kommunstyrelsen i Östhammars kommun har träffat en avsiktsförklaring med Kärnfull Next om resursförstärkningar i kommunen.

Oskarshamns kommun, Ordföranden. Projektledare Niclas Lundström förhindrad. Andreas Erlandsson informerar.

Utgångspunkten för arbetet är ”Oskarshamns kärnkraftsinitiativprogram. Programmet omfattar tre områden: plats, samhälle och dialog.

Initiativ Plats
Ambitionen är att skapa en ”bred” detaljplan som inte låser fast sig vid en lösning. Arbetet med detaljplan ÄVRÖ pågår. Kommunen har god dialog med länsstyrelsen Kalmar. Samråd 2026/27 och fastställelse 2029.

Initiativ Samhälle
Fokuserar på de ”sekundära” effekterna vid en stor industrisatsning såsom nybyggnation av kärnkraft. En scenarioanalys genomförs av KTH, som i sin tur är kopplad till en kommunalekonomisk analys. Även en logimarkandsanalys genomförs, som undersöker behovet av hotell och tillfälliga boende vid en eventuell kärnkraftsetablering. Till detta kommer KSO:s studieresa till Hinkley Point C i England i vecka 41.där fokus ligger på samhällskonsekvenser för samhället/kommunerna.

Initiativ Dialog
Bygger på transparens, nyfikenhet och kunskap. Medborgadialog fysiskt och digitalt för 2020-talet som är anpassad för Oskarshamns unika förutsättningar. Dialog med närboende och med barn och unga samt folkbildning med en samtalsserie på biblioteket som bygger på opinionsundersökningen som Novus genomförde våren 2026. En ny webbplats med AI- verktyg har också tagits fram, som ska ge svar och input till kommunen.

Östhammars kommun, projektledare Pontus Ericsson.

Syftet med förstudien är att identifiera utmaningar och behov inför en potentiell etablering av ny kärnkraft i Östhammars kommun. Förstudien innehåller fyra delar:
- Färdplan inför eventuell ny kärnkraftsetablering.
- Acceptans och medborgardialog.
- Ekonomiskt incitament.
- Beredskap och storskalig utrymning.

Av informationen framgår att en opinionsundersökning genomförs med Novus när det gäller inställningen till ny kärnkraft hos kommuninvånarna. Ett resultat förväntas om någon vecka. Konsultfirman WSP tar fram en färdplan för vad som krävs av kommunförvaltningen och kommunen i stort. Även en modell för ekonomisk ersättning till kommunen tas fram utifrån mervärdesavtalets konstruktion. Sweco tar fram en plan för storskalig utrymning.

Förstudieorganisationen har genomfört ett studiebesök i Varberg, som var mycket givande och tillfälle fanns för en ömsesidig och god dialog. Östhammar deltar också i KSO- studieresan till Hinkley Point i oktober.

Beslut

Lägesrapporterna anses mottagna.

---

5. Information om gemensamt studiebesök för tjänstepersoner vid Hinkley Point (HPC), Storbritannien, i.s.m. förstudier om ny kärnkraft.

M.a.a. förstudierna 2026 – 2030 kring etablering av ny kärnkraft uppkom vid styrelsemötet i Varberg förslag om en gemensam studieresa till Hinkley Point C, som är ett nytt kärnkraftverk under uppbyggnad i Somerset, England. Det är det första i en ny generation kärnkraftverk i Storbritannien. Projektet, som leds av det franska energiföretaget EDF Energy, är det största och mest komplexa byggprojektet i Europa och förväntas försörja cirka 7 % av landets elbehov när det är i drift.

Den 22/5 2026 beslutade KSO- styrelsen följande: ”Studieresan för en större grupp senareläggs till våren 2027. En studieresa för en mindre grupp med tjänstepersoner kan genomföras 2026. Studieresorna genomförs i KSO:s regi och samordnaren får i uppdrag att planera studieresorna.”

Studieresan är beslutad av styrelsen och den anses därmed som en gemensam KSO- resa. KSO- samordnaren har den 1/7 och den 4/8 förelagt kommunerna/projektledarna som deltar i resan en preliminär budget och viss rese-information inför studieresan. Studieresorna förutsätts finansieras med tilldelade medel från Naturvårdsverket till förstudier för ny kärnkraft. När det gäller ekonomin i samband med studieresan har kommunernas projektledare och KSO- samordnaren kommit överens om att ekonomin ska hanteras av KSO och samordnaren eftersom detta är en gemensam KSO- resa. KSO:s ekonomi administreras av Oskarshamns kommun. KSO- samordnaren är attestansvarig. Samordningen av studieresan ansvarar KSO- samordnaren för inom ramen för sitt ordinarie uppdrag.

Ett stomprogram för studieresan har tidigare presenterats för styrelsen av KSO- samordnaren. Arbetet med det slutliga programmet pågår i samråd med den engelska konsulten som anlitas på plats. Huvuddelarna i programmet framgår av föreliggande dokument.

Beslut

Informationen anses mottagen.

---

6. KSO -inspel till Energimyndigheten avseende kompetensförsörjning för elektrifiering och kärnkrafts-utbyggnad i Sverige.

Energimyndigheten har fått ett regeringsuppdrag att ta fram förslag på åtgärder som stödjer kompetens-försörjningen för samhällets elektrifiering samt att kvantifiera kompetensbehovet för en utbyggnad av kärnkraft. KSO- samordnaren har efter samråd med presidiet överlämnat ett inspel till Energimyndigheten den 29/6.

Noteras att KSO tidigare även har lämnat inspel till både Naturvårdsverket och Kärnkraftssamordningen i kompetensförsörjningsfrågor för kärnkraftsutbyggnad.

Kärnkraftskommunerna välkomnar Energimyndighetens arbete med att analysera och stärka kompetens-försörjningen för samhällets elektrifiering och den planerade utbyggnaden av ny kärnkraft.

KSO delar bedömningen att kompetensförsörjningen är en av de mest kritiska förutsättningarna för att Sverige ska kunna etablera ny kärnkraft och genomföra långsiktiga livstidsförlängningar av befintliga kärnkrafts-anläggningar. Frågan är samtidigt bredare än utbildningssystemet och omfattar kommunernas förmåga att planera för bostäder, infrastruktur, samhällsservice, arbetsmarknad och lokal utveckling. KSO anser att staten behöver ta ett tydligare ansvar för samordning, långsiktig planering och kapacitetsuppbyggnad inom utbildningssystemet. Arbetet måste samtidigt bygga på nära samverkan mellan statliga myndigheter, utbildningsanordnare, näringsliv och de kommuner där kärnteknisk verksamhet bedrivs eller planeras.

Kommuner och regioner behöver ges en tydligare och mer formaliserad roll i det fortsatta arbetet. KSO står bakom ambitionen att skapa en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning för elektrifiering och kärnkrafts-utbyggnad. För att lyckas anser KSO att följande krävs: ett tydligt nationellt ledarskap, långsiktig finansiering, stärkt samverkan mellan stat, industri, akademi och kommuner, regional och lokal förankring samt tidig kommunal medverkan.

Avslutningsvis konstaterar KSO att berörda kommuner inte endast är mottagare av effekterna av en kärnkrafts-utbyggnad utan också en avgörande möjliggörare för att den ska kunna genomföras på ett framgångsrikt sätt. KSO ser fram emot fortsatt dialog med Energimyndigheten och övriga berörda aktörer kring hur Sveriges kompetensförsörjning kan utvecklas för att möjliggöra både elektrifieringen och en framtida kärnkraftsutbyggnad.

Beslut

KSO- inspelet godkänns och anses mottaget.

---

7. Omvärldsbevakning/Europanätverket GMF.

a) Rapport från GMF- rapportören Fabian Sjöberg. Punkten utgår p.g.a. att ledamoten är frånvarande.

b) Rapport från GMF extraordinära årsmöte.

På grund av formella skäl i Spanien måste GMF genomföra ett extraordinärt årsmöte. Församlingen sammankallas som en del av en formell administrativ uppdatering av föreningens styrningsregister med det spanska inrikesministeriet. Detta steg är nödvändigt för att säkerställa att presidiets sammansättning återspeglas korrekt i det officiella registret, inklusive för praktiska frågor som att erhålla och hantera föreningens digitala certifikat. Detta är ett standardiserat administrativt steg, en enkel legaliseringsprocess för att anpassa de formella registren till GMF:s nuvarande funktion.

Fabian Sjöberg och KSO- samordnaren deltog i det extraordinära årsmötet i Östhammar den 11 juni och en rapport lämnas vid styrelsemötet.

c) GMF-generalförsamling och möte den 13 - 15 oktober i Bryssel, Dessel och Beveren.

Mötet inleds med en gemensam work-shop med ledamöter i EU- parlamentet.

Vid mötet ges en möjlighet att reflektera över utvecklingen inom kärnkraftsområdet och att överväga potentiella uppdateringar av GMF:s stadgar, för att säkerställa att de fortsatt återspeglar GMF:s nuvarande verksamhet och behov.

d) Rapport från GMF:s Steering Committee möte i Östhammar den 11 - 12 juni. Handling H.

Som vice president i GMF och värd på plats så deltog Fabian Sjöberg. KSO- samordnaren deltog i delar av mötet.

Föreslagna åtgärder i antagen aktivitetsplan och status:
- Kontakter med Europaparlamentet angående GMF-samarbete; dialogmöte med parlamentsledamöter den 13 oktober (Årsmöte/seminarier/studiebesök Bryssel och Dessel).
- Initiera gemensamma webbinarier (ECA-GMF-CANHC) med start vid IAEA-mötet i november (praktiska arrangemang). Påbörjat (start från noll).
– Polens första kärnkraftsprojekt – överväg särskilt GMF-möte/besök/seminarium eller koppling till pågående initiativ i Polen samt koppling till andra länder som är nya inom kärnkraftsområdet. Första halvåret 2027. Ej påbörjat.
- SMR och innovation – koppla till arbetet i TWG5 (inom EU:s industriella allians för SMR: er) gällande verktygslådan (CANHC rapporten) för SMR-engagemang (SMR Engagement Toolkit). | Före slutet av 2026. Påbörjat.
- Intressentengagemang, ny kärnkraft och avveckling – erfarenhetsutbyte med Sverige och Storbritannien. Överväg besök/seminarium eller kopplingar till pågående initiativ. Genomförande 2027/2028. Ej påbörjat. OBS! KSO studieresa/resor Hinkley Point C, England.
- Regelverk och finansieringsstrukturer – kan föreslås som underlag till IAEA-mötet i november 2026 eller framtida möten inom det globala partnerskapet (Global Partnership). Påbörjat.

e) Samordnarens rapport från EU:s Regionkommitté 25/6 – Konsultation avseende energiomställningen inom EU och speciellt kärnkraft.

Europeiska regionkommittén (ReK) inleder för första gången ett samråd om energiomställningen som uttryckligen omfattar kärnkraft. Som ett led i denna process utarbetar Kommittén ett yttrande som ska antas senare i år, och kommer att anordna ett antal konferenser och evenemang för att inhämta synpunkter från viktiga aktörer runt om i Europa.

Regionkommittén har bjudit in GMF att medverka vid detta första evenemang. GMF förde fram de lokala perspektiven hos kommuner som är värdar för kärnkraftsanläggningar. GMF:s ordförande, Gerben Dijksterhuis, gav en översikt av dessa frågor samt dela med sig av erfarenheter och synpunkter från GMF:s medlemmar runt om i Europa enligt nedan.
-Kommuner bör betraktas som samarbetspartners, inte bara som parter som informeras då och då – långsiktiga strategiska samarbetspartners.
-Transparens är viktigare än ovisshet.
-Nationella mål kan endast genomföras om lokala aspekter tas i beaktande.
-En genuin dialog skapar stabilitet.
-SMR-projekt bygger på förtroende, inte bara på teknik.
-En tydlig förflyttning från rädsla till förståelse. Att gå från polarisering till förståelse.
-All kärnkraft är lokal!

f) IAEA "Technical Meeting on Advancing Collaboration through the Global Partnership of Municipalities with Nuclear Facilities", Wien den 18 - 20 november.

KSO- samordnaren är anmäld av SSM för att delta i mötet på distans.

Beslut

Rapporterna anses mottagna.

_____

8. Information om KSO styrelsemöte i Nyköping den 11/11 - 13/11 och externt föredrag av Petra Edman, länsstyrelsen Halland m a a regeringsuppdrag om att samordna länsstyrelsernas arbete med att upprätta förslag till anläggningsplaner för kärntekniska anläggningar.

I samband med KSO:s möte den 11–13 november i Nyköping så planeras den 13/11 ett externt föredrag av Petra Engman, länsstyrelsen Halland, angående länsstyrelsernas uppdrag att samordna länsstyrelsernas arbete med att upprätta förslag till anläggningsplaner för kärntekniska anläggningar.

Samtidigt kommer medlemskommunernas prel. slutrapporter till SNV avseende förstudier om ny kärnkraft, att redovisas i Nyköping.

Ett reviderat program för mötet föreligger vid dagens sammanträde.

Ahmad Eid hälsar KSO och medlemskommunerna varmt välkomna till Nyköping.

Beslut

Informationen anses mottagen.

_____

9. Budgetuppföljning per den 31/8.

Kostnader: 323 318 kr (minus 6 500 kr fel konterat, som kommer att rättas). Intäkter: 330 000 kr. Utgående balans: 119 886 kr.

Beslut

Budgetuppföljningen anses mottagen.

10. Övriga frågor.

a) Tidigare KSO- ordföranden Roland Palmqvist (S) har gått bort den 1/9. Roland var ledamot och ersättare i KSO:s styrelse fr. o.m 1989 fram till 2023-12-31 då Kävlinge kommun valde att säga upp medlemskapet i Samarbetsorganet. Roland Palmqvist var KSO:s ordförande 2003 – 2006. Han var även med i den lokala säkerhetsnämnden vid Barsebäcksverket mellan 1992 - 2022. Roland Palmqvist var också president/ordförande i Europanätverket GMF under många år fram till nätverkets årsmöte 2019.

Utdrag ur KSO:s riktlinjer för representation, gåvor och uppvaktningar m.m. (2021): ”3.4.3 Dödsfall/Kondoleanser Vid tidigare förtroendevalds eller tjänstemans bortgång där uppdraget varit av större betydelse och längd för KSO ska den avlidne på begravningsdagen hedras med blommor eller krans och/eller gåva till ändamål enligt dödsboets önskan. Om det uttrycks önskemål om stöd till visst ideellt ändamål kan motsvarande summa i stället skänkas till en 90-fond, om det anses lämpligt.”

Samordnaren är i kontakt med Kävlinge kommun när det gäller hur Roland Palmqvists minne och mångåriga insats för KSO kan hedras på lämpligt sätt.

b) Uppföljning av Sv. Miljöinstitutet, IVL, om ny projektansökan till Energimyndigheten, projektet FutNuc. Projektet kommer att undersöka kärnkraftens roll i Sveriges energiomställning ur en kostnadsoptimering alt. perspektiv när nya elbehov av olika slag ansluts till elsystemet. Projektet kommer också att inkludera andra aspekter såsom miljömässiga och socioekonomiska aspekter, såsom social acceptans. KSO har tidigare ställt sig positiv till att vara diskussionspartner i projektet och ingå i referensgruppen i s m ett annat projekt om vätgas och kärnkraft, som inte beviljades av myndigheten. KSO- samordnaren har meddelat IVL att KSO kan tänka sig att även i detta projekt ingå i en referens-grupp.

Vid sammanträdet framkommer att KSO- samordnaren inte har fått någon ny information om projektet.

c) Information om att Johan Börjesson tillträder som ny generaldirektör för SSM den 1/1 2027.

d) Information om att den nationella kärnkraftssamordnaren Carl Berglöfs förordnande har förlängts med två år, 2027 - 2028.

11. Externt föredrag av regeringens nationella samordnare för ny kärnkraft, Carl Berglöf, inkl. frågestund. Kl. 11.15 -11.45.

Vid dagens sammanträde medverkar den nationella kärnkraftssamordnaren Carl Berglöf. Kärnkraftssamordnaren önskar en dialog om KSO:s och berörda kommuners medverkan och delaktighet i processen kring ny kärnkraft samt allokering av statliga resurser till kommunerna. En annan fråga rör hur de berörda kommunerna kan förbereda sig och hur de skulle kunna lära sig av de mer erfarna kärnkraftskommunerna i KSO?

Kärnkraftssamordnaren inleder med att informera om regeringens ”Färdplan för ny kärnkraft” från 2023. Han framhåller att arbetet har pågått under kort tid utifrån en ambitiös plan - 25 000 MW 2035 och upp till 10 000 MW 2045. Lagändringsprocessen har handlat om ändamålsenliga regler och effektiva processer samt att möjliggöra storskaliga reaktorer och SMR-teknik.

”Färdplan för ny kärnkraft” omfattar finansiering och statliga lån, differenskontrakt samt riskdelning som omfattar 5 000 MW. Kapacitetsuppbyggnaden och leveranskedjan handlar om att Sverige som land inte kan bygga själva utan behöver hjälp utifrån. Sverige har trots allt kärnkraftserfarenhet sedan många år. Sverige är en ledande kärnkraftsnation med starkt regionalt och internationellt samarbete.

Processen drivs av branschen när det gäller projektutveckling, teknikval, platsbedömning och platsval. Samtidigt får sökanden leva med stor ekonomisk risk under många år. Det handlar då om att få in privat kapital. Tidigare utbyggnad staten finansiär genom Vattenfall. Få bort riskerna så tidigt i processen. Därav finansieringsmodellen.

Den nya alternativa tillståndsprocessen innebär att regeringsbeslutet kommer tidigt i processen liksom det kommunala vetot. Detta innebär att det krävs en avvägning om tillräcklig information finns tillgänglig. 2022 var det endast möjligt att etablera kärnkraft vid befintliga siter o platser. 2026 kan nya reaktorer prövas på alla platser i landet.

Finansieringsmodellen och möjlighet för privat kapital medför att en ny marknad har uppstått. Leverantörskedjan mobiliseras just nu. Det förs en dialog med finansiella institut/banker och intresse finns. Ett alternativ skulle vara att landet förlitar sig på krediter och internationella finansiärer. Sverige en nationell fiannsieringsmodell. Som syftar till att få till en utveckling där staten har så liten inblandning som möjligt, men med omfattande staliga lån och intäktskontrakt.

Carl Berglöf informerar också om inkomna ansökningar till regeringen om etablering av ny kärnkraft och statlig medfinansiering. Sju projektansökningar har inkommit till regeringen. Berglöf konstaterar att det ligger mycket arbete bakom varje ansökan, ett gediget arbete.

Inkomna ansökningar om etablering (ny process:
• Målma, Valdemarsviks kommun. Ansökan avser 4–6 små modulära reaktorer (SMR.
• Norrsundet, Gävle kommun. Ansökan avser 6 blykylda SMR från Blykalla.
• Studsvik, Nyköpings kommun. Ansökan avser 2–4 reaktorer (600–1400 MW).
• Barsebäck, Kävlinge kommun. Under beredning hos Regeringskansliet.
• Untra, Tierps kommun: Ansökan avser upp till 8 blykylda SMR (max 440 MW) från Blykalla.

Ansökningar om statligt stöd:
• Videberg Kraft (Väröhalvön, Varberg).
• Blykalla (Norrsundet, Gävle).

• Studsvik (Nyköping och Valdemarsvik).
• Nordic Baseload Power (Malmö).
• Projektbolag ägt av Fortum (Ävrö, Oskarshamns kommun). Omfattar SMR eller storskalig reaktor på 1 200–3 400 MW).

Kärnkraftssamordningen har lämnat sju rapporter till regeringen, men regeringen har inte mäktat med att svara på alla. Framkommer att KSO har lämnat inspel över några av rapporterna. Kärnkraftssamordnaren verkar för att en ny regeringen ska arbeta vidare med kärnkraftsfrågorna, men antal projekt kan bli färre.

Ordföranden ställer frågan om kommunerna kan göra mer? Av svaret framgår att Kärnkraftssamordnaren är tacksam för KSO:s tidigare inspel. De tidigare pilotstudierna och de pågående förstudieprojekten är också värdefulla. Många frågeställningar kommer upp och i dialogen med Naturvårdsverket, SNV, framkommer att flera av projekten är ganska naiva till sitt innehåll. Det finns därför behov av stöd till vissa kommuner. Därför är erfarenhetsutbytet med nya kommuner angeläget och där har KSO och medlemskommunerna en uppgift.

KSO- samordnaren framhåller behovet av samverkan med Kärnkraftssamordningen mer fortlöpande. Ett nationellt initiativ togs hösten 2024, som var vällovligt. Carl Berglöf är medveten om detta och har därför påtalat behovet och vikten av samverkan för SNV.

Frågan om översynen av de lokala säkerhetsnämnderna kommer också upp. Statskontorets tidigare utredning har nu legat på Regeringskansliets bord i ett par års tid. KSO- samordnaren har efterlyst ett beslut ett flertal gånger. Samtidigt är det så att säkerhetsnämnderna ingår i en större utredning som omfattar 45 så kallade nämndmyndigheter under regeringen. Framkommer att Berglöf levde i tron att det var klargjort att de lokala säkerhetsnämnderna skulle finnas kvar. Kärnkraftssamordnaren kommer därför att undersöka frågan och även ta med en annan fråga avseende det faktum att säkerhetsnämnderna i gällande författning inte har möjlighet att diskutera frågor som rör ny kärnkraft.

En annan fråga som kommer upp rör antalet ledamöter i säkerhetsnämnderna. Numera är det endast nio ledamöter och inga ersättare i de tre säkerhetsnämnderna efter ny lagstiftning 2023. KSO betonar vikten och önskemålet att ersättare bör återinföras i nämnderna. Kärnkraftssamordnaren lovar att ta med sig styrelsens inspel i ovanstående frågor.

12. Avslutning.

Ett särskilt tack riktas till Carl Berglöf, Nationell kärnkraftssamordnare. för värdefull medverkan vid styrelsemötet.

Avslutningsvis tackar ordföranden styrelsen för ett bra möte och avslutar sammanträdet.

KÄRNKRAFTSKOMMUNERNAS SAMARBETSORGAN

Andreas Erlandsson
Ordförande

Ted Lindquist
Samordnare/Gen.sekr. / e.u